

Nemški ujetniki na Angleškem

Angleži zaposlujejo nemške vojne ujetnike pri poljskih delih. Jtelniki, ki govore angleški, imajo na hrbtu posebno oznako

Intelligence Service

Vohuni angleške tajne službe — Kako je postal Cromwell najbolje informiran diplomat v Evropi — Večstoletna tradicija britske ustanove

Intelligence Service, britska tajna služba, je že oddavna imela važno vlogo v političnem, socialnem, diplomatskem in trgovinskem življenju britskega imperija. Njeni začetki segajo v 16. stoletje, ko je kralj Henrik VII. s pomočjo svojega najboljšega svetnika, duhovnika Wolseya, osnoval tajno službo. Kraljica Elizabeta je osnovala cel zbor tajnih agentov, ki pa so bili zavoljo svoje podkupljivosti na slabem glasu. To je bilo v dobi nepopustljivega boja med kraljico Elizabeto in kralji-
co Marijo Stuart, v dobi, ki je dajala zavoljo tega boja dovolj prilike za zarote, izdaje in denunciacije.

V tem času je imela angleška tajna služba polne roke dela, da je pribavila tiste informacije, ki so si jih želeli od nje. Poročila in tajne dokumente so zbirali v centrall in tako je nastal »tajni kabinet« angleške vlade. Kot prave ustvaritelje tajne službe imenuje zgodovina Williama Cecilja, lorda Burleigha in sira Francisja Walsinghamja. Poseben sloves si je pridobil kot agent tedaj neki italijanski pustolovec po imenu Delbona. Prevzel je naloge, da prinese neke dokumente, ki so kompromitirali angleško vladno in ki so bili v roki nekega tujega poslanika. Izbral si je že v tistih časih med vohuni priljubljeno pot z igro na dve strani. Poslaniku je za izročitev tistih dokumentov obljubil neko zelo dragoceno korespondenco angleške vlade. V ta posel se je vmešal bivši duhovnik Giffard, ki je imel nalogo nadzorovati plemenitaške rodbine, ki so bile ostale katoliške. Znal si je pridobiti njihovo zaupanje, ki ga je izrabljal na nesramnejši način, imel je mnogo usmrtitev na vesti ne da bi žrtve kaj sumile. Po obnem značaj je bil najnevarnejši Walsinghamov agent Thomas Phillips.

Oliver Cromwell je angleško tajno službo postavil na novo podlago, ker je bil ljubosumen na poučenost kardinala Richelieuja o vseh stvareh. Postavil je temu poslu na čelo njegovega posebnega zaupnika vredne preizkušene moze in kmalu je veljal za najbolje poučenega diplomata v Evropi. Današnja organizacija Intelligence Service temelji v bistvu na oblikah iz Cromwellovega časa.

Ko je kralj Karel II. pristopil k trozvezji proti Franciji, je angleška tajna

služba za njegovim hrbtom sledila tajno pogodbo s francoskim kraljem Ludovikom XIV. Posredovalka je bila Louise de Querouai, ki jo je Karel II. napravil za vojvodinjo Portsmouthsko, med tem ko jo je Ludovik obdaril s posestvom Auhigny, na katerem je sklenila svoje življenje, ko je angleško ljudstvo v skrbeh nad njenim čedalje večjim vplivom nad kraljem Karlom doseglo nje izgon.

V 18. in do arede 19. stoletja je Intelligence Service s svojimi neštevilnimi informatorji obvladovala že vse angleško življenje. Ko je pruski kralj Friderik Veliki osnoval »vzorno« vohunsko organizacijo, je angleška tajna služba poslala svoje agente, da proučijo nje ustroj in nato je vohunska služba Williama Pitta lahko prekosila prusko vohunsko službo.

Intelligence Service je izkazal Angliji posebno uslugo v boju proti njenemu sovražniku Napoleonu I. Zunanji minister Canning je l. 1807. s pomočjo tajnih agentov pravočasno zvedel za dolžbe tajne pogodbe v Tilsitu med carjem Aleksandrom in Napoleonom. Anglija je potem lahko presenetila danško brodogradnjo, bombardirala Kodanj in preprečila s tem zvezo skandinavskih držav, ki jo je hotel Napoleon izkoristiti za obkrožitev Angleške.

Današnji Intelligence Service ima za svoj torek večstoletno izkušnjo. S svojim delom more postreči Angliji z vsako politično, vojaško in gospodarsko informacijo iz vseh širnih ozemelj, kjer ima angleška trgovina kakšno ulogo, razen tega vrši velikopotezno propagando v tistih ozemljih, kjer hoče angleška svetovna sila v gospodarskem področju imeti kakšen vpliv. Anglija je znala vseskar podrediti pridobljene kolonije koristim z najmanjšo mero vojaških sil. Z organizatornimi pomočmi ali pa tudi s silo, če ni bilo drugače, je znala preprečevati poskuse ljudstev pod njenim vplivom, da bi se tega vpliva otresli. Pri tem je imela organizacija Intelligence Service odlično ulogo. Javno da je storila mnogo tudi že v sedanjem sporu, pri katerem gre za temelje britskega svetovnega kraljestva.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Holandska vojska

Holandska pehota defilira na amsterdamski ulici

Razburljiv porod

O razburljivem porodu med neko avtomobilsko nesrečo poročata stockholmski tisk.

Dva oseba avtomobila sta nedaleč od švedske prestolnice trčila drug v drugega in se razbila. V enem izmed avtomobilov sta bila mlada zakonca, ki sta se peljala z vso brziho proti porodnišnici v Stockholmu. Kakor po čudežu je mlada mati pri trčenju odnesla le lahke poškodbe, čeprav jo je vržlo na cesto. Njen mož je dobil smrtno nevarne poškodbe. Tako da ženi, ki je pri nesreči rodila, ni mogel pomagati. Sele čez pol ure so materi, otroku in možu lahko nudili zdravniško pomoč. Med tem ko menijo, da bo čez umrl, se počutita mati in otrok razmeroma dobro.

Potovalni učitelji na Angleškem

Po izpraznitvi angleških mest so se angleški otroci nastanili na deželi, kjer imajo zdaj vojno šolo. Londonska vlada je zdaj odredila, da morajo te šole obiskovati posebni »potovalni učitelji«, ki odhajajo na nadzorovanje otrok s posebnimi navodili. Potovalni učitelji bodo obiskovali otroška taborišča v rednih presledkih in bodo kontrolirali njihovo delo in napredek.

Velike oči...

Vse optične industrije v Angliji so trenutno zaposlene z naročili ministrstva za vojno in mornarico, kajti oborožena sila potrebuje ogromno število daljnogledov za opazovanje sovražnika

Rusi in Japonci si podajajo roke

Sestanek ruskih in japonskih častnikov na meji za ureditev razmejnih vprašanj v Mongoliji in Mandžuriji

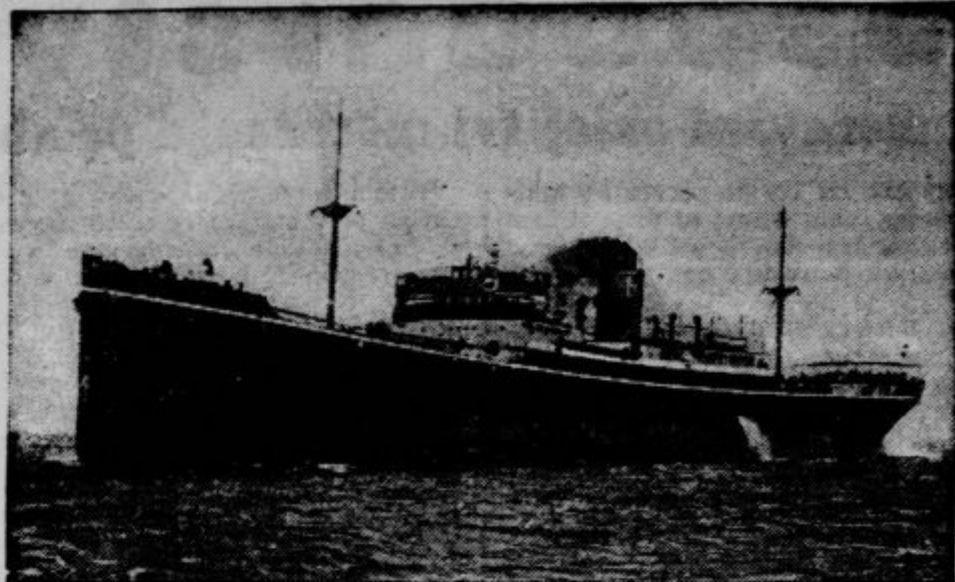
Plinske maske pred sto leti
V bistvu je plinska maska izum delavca

Plinska maska nikakor ni izum najnovejše dobe, saj je stara že sto let. Ko so prišli v rabo strupeni plini in drugi razvseljivi načini moderne vojne, se je pojavila tudi plinska maska. Izumil jo je l. 1825 nek delavec. V svoji prvotni obliki se je komaj razlikovala od modernih mask.

Sestavljena je bila iz usnjenega plašča, ki je zakrival ves obraz in ki ga je bilo ob vratu mogoče tesno zapreti z vatirani-

mi jermenji. Dve okrogli luknji, ki sta bili zadelani s steklom in sljudo, sta omogočili gledanje, dihanje pa je nje nosilec skozi rilco podobno cev, ki je bila na koncu zaprta s kosom grobe volne in vlažno gobo. Goba naj bi vsrkavala strupene pline, blago pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro rabila. Nje značajna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, manj.

Vojna z minami

Naša tovorna ladja »Carica Milica«, last Jugosl. Lloydja, ki je zadelala z vsem tovorom na mino in se potopila. Posadka se je rešila in se mudila na Angleškem

Pariški trebuh v vojni

Podoba večne, razsipne, neizčrpne Francije

Obisk pariških tržnic je bil že v mirnem času nadvse zanimiv, a še zanimivejši mora biti v sedanjih časih, ko vlada tam, kakor veli nemški tisk in radio, tolikšno pomanjkanje, da so zaklali medvede iz pariškega zoološkega vrta in stoji ljudje v vrstah, da bi si pridobili grizljaj njihovega mesa... Človek bi res mislil, da bo to četrta, ki je polna vrvenja in duhov, naletel v spanju Trnjučice vojne časa, piše neki švicarski žurnalista, ki je te dni obiskal pariške tržnice. Kar je tam videl, je bilo vse drugače.

Spremenil se je samo urnik. Znamenitih debulnih juh bistrojev, ki se odpirajo ob treh zjutraj in ki so bile v slast postavnim iztovarjalcem, kakor gospodi v smokingu, ni več. Dovažanje se začneja že v popoldanskih urah. Vse ceste od Sebastopolskega bulvara do Rue St Denis ter do vzhodne ulice Rivoli so zamašene z grotesknimi prenatovorjenimi vozili. Solata, zelenjava, sadje molj preko robov mogočnih kamionov. Pokrivala hladilnikov so natovorjena z bučami, velikimi kakor mlinski kamni, ki spominjajo na smejočo se deželo žrcev ve-

likanov Gargantue in Pantagruela. Kakšno kepe zlatorumenega masla! Kakšna zmešnjava kadečih se krvavic! Ogromni zadnji kosi goved, gozd drogov, ki se krivijo pod venci klobas, siri vseh mogočih, neznanih vrst polnijo ozračje s svojimi eksočnimi duhovi. Človek se mora vprašati, odkod jemlje dežela vse tovrne avtomobile, da prevažajo preobilico grozda in velikanske hrške iz krajin ob Louri. Še bolj nepojmljivo je, odkod jemlje navzlic eto odstotni mobilizaciji vrtnarske moči, ki gojijo vse te slastne artičoke in melone. Kdo lovi ostrige in jastoge, kdo nabira polže, kakor da ni vojne nikjer? Kdor gre skozi tržnice, stopa v trenutku skozi večno, razsipno, neizčrpno Francijo. To je Normandija s svojo morsko travo in soljo in dihom školjk, to je sadni vrtni Turaine, to je Auvergne, ki diši po gomoljkih in česnu.

Vsega je preveč na razpolago, ponudba prekaša zmanjšano povpraševanje, saj sto tisočev Parižanov ni v Parizu, in navzlic temu, da je vse poceni, bi zavoljo tega cene bile lahko še nižje.

Tržnice redijo celo tiste, ki niti ne sejejo niti ne žanjejo, tisoče brezdomcev, cigane svetovnega mesta. Ko se vozila odpeljejo, ostajajo na mestu pravi griči zelja, špinace, solate, paradižnikov in drugih sadje. Prava »mizica pogrni se« za revno ljudstvo. S kalorijami, ki jih pospravljajo smetarski vozovi, bi mogli v marsikateri deželi preskrbovati jedilni list V lesni volni, ki vanjo zavijajo dragocene sadeže in ki ostaja na tleh, na mehki slami si vzdolž tržnic postiljajo brezdomci, ki so vajeni trših ležišč.

Švicarski novinar je našel v tržnicah še mnogokaj, česar ni pričakoval: čudne vrste sira, neznane bodičaste morske sadeže, sveže smokve z Riviere, olive iz Provanse, dišave in začimbe iz alžirskih bazarov, pekatke in fazane iz francoskih gozdov in razkosane mogočne vole s francoskih pašnikov. Vse to brez živih kart. Samo medvedjih gnjati in medvedjega mesa ni bilo nikjer...

ANEKDOTA

Sedmo simfonijo v E-duru z žalostinko na Wagnerjevo smrt je skladatelj Bruckner posvetil bavarskemu kralju Ludoviku. Ko je skladatelj zvedel za njegovo tragično smrt v Starnberskem jezeru, je prišel k svojemu založniku in dejal: »Vidite, kakšno smolo imam! Baš sedaj bi moralo nekaj prispeti (pokazal je na gumbnico) — pa mi gre v vodo!«

VSAK DAN ENA

»Mati, mislim, da ljudje, ki stanujejo pod nami, nimajo nobenega smisla za glasbo. Dejali so mi, naj porežem boben, da bodo videli, kaj je notri...«

(»Tidens Tegn«)

Zane Grey

22

Zakon zapada

Roman

»Da,« je odgovoril in zardel. »Vam nisem nič povedal, ker sem mislil, da bom kako premagal svo reč, a kaj, ko je z menoj čedalje huje; in ko je danes nekdo slabo govoril o Georgiji, sem izgubil oblast nad seboj in sem udaril.«

»Se vam ne zdi, Cal, da nekoliko preravno gledate na malo?«

»Mogoče, a kaj, ko ne morem drugače! Ali mi hočete pomagati, gospodična Mary?«

»Prerada — samo kaj naj storim?«

»Da, če bi vedel! Morda bi ji lahko namignili, naj z mladimi moškimi ne bo tako lahkomišelna?«

»To sem že storila, pravkar spet,« je živahno odvrnila učiteljica, »pa se mi je le smejala, češ da sem staromodnica — v tem oziru sem prav tako brez moči kakor vi.«

Cal je vzdihnil.

»Potem bi morda lahko vsaj meni svetovali, kako naj ravnam,« je rekel.

»Izkušati morate pač, da si pridobite Georgijino nagnjenje.«

»Rada me ima zelo, to čutim in vem, in prav zato mi vsa reč ne gre v glavo. Sicer sem pa danes dobil od očeta dovoljenje, da se lahko sam na-

selim. Kakor hitro dobim Georgijo na samem, ji povem — radoveden sem, kaj poreče.«

»Ona se bo kakopak na vso moč norčevala in klatila vsakovrstne neumnosti — a tega vam ne sme biti mar, Cal.«

»Tega mi ni prav nič mar, samo nečesa se bojim: če ne bo nehala flirtati z vsemi moškimi, kakor ona temu pravi, se bo zgodila nesreča, in prej ali slej bo tekla kri — predobro poznam naše tontske fante.«

Gospodična Stockwellova je hotela v grozi nekaj odgovoriti, a tedaj so se odprla vrata. In Georgija, ki ji je obrazek, razgret od ognjišča, še ves žarel, je prinesla kadeči se »kraljevski« obed na mizo.

Sesto poglavje.

Potrpežljivo in s pobešenimi očmi je Cal Thurman poslušal pridigo, ki mu jo je napravil Tuck Merry, njegov učitelj boksanja, ko mu je bil nazorno in z vsemi podrobnostmi opisal svoj nedeljski boj z Bidom Hatfieldom. Sam je čutil, da je bil prečestihlepen in se je prezgodaj zanesel na znanje, ki mu ga je vrtil Tuck pri vsakdanjih vajah v pravem pomenu besede vtepal v glavo.

»V poper bi ga bil stolkel, da nisi napravil napake, ki jo dela večina začetnikov, in izgubil ravnodušja,« je z resnim obrazom rekel Tuck. »Komaj ti je dal eno po nosu in te malce oprasnil, si že podivjal in zrasel — a v besnosti človek pozabi

vse umetne udarce, ki se jih je s trudom naučil, in slepo bobna po nasprotniku; to seveda ne more roditi dobrega. Zelo nezadovoljen sem s teboj, sinko! Najprej se moraš naučiti, da boš spravljal zadetke — da jih boš spravljal z našim h o m, pa da so še tako hudi.«

»Tega kratko in malo ne morem,« je odvrnil Cal. »Tudi kadar mi ti prisoliš katerega svojih čudovitih udarcev — pa naj bo »nosobrc« ali »zobotresec« ali »pasolomec« ali kaj drugega — bi vsaki-krat najrajši od togote zatulil in te pri tisti priči ubil.«

»To je tvoja največja napaka, sinko Cal, in te se moraš odvaditi! Razen tega je bilo seveda blazno, da si se, nedodelan kot si, lotil dedca, kakršen je Hatfield, ki ima obilno svojih pet in dvajset funtov več kakor ti in je tudi večji in starejši od tebe. Zanj so tvoje roke prekratke in tudi v delu z nogami bi se moral še izpopolniti. Drži se za zdaj ljudi, kakršna sta Wess ali Tim, gizdalina Hatfielda da pa meji preuisti — mu že posvetim, ko se ponudí prilika.«

Cal je globoko vzdihnil in z zagrizeno vneto nadaljeval vsakdanjo vajo z vrečo peska, zakaj razgovor se je vršil na skritem kraju v grmovju, kjer ga je Tuck Merry uvažal v skrivnosti plemenite umetnosti samoobrambe.

Po končanem pouku sta se učitelj in učenec razšla. Tuck je z varno zaviti boksaški rokavici pod pazduho počasi odkolovratil proti žagi, kjer je imel delo, Cal je pa krenil na pašnik po

enega svojih konj. Prvi, ki mu je prišel pod roko, je bil njegov mali, a zelo divji indijanski konj »Blisk« — ali pa morda ni bilo naključje, ampak je zato tako naneslo, ker je imela Georgia Stockwella va izmed vse velike Thurmanove črede prav tega konja najrajši?

»Blisk« prav za prav nikakor ni bil damski konj, a ravno zaradi tega je Georgia vztrajala pri sv. ji izbi. Dvakrat ga je bila jahala — prvič je šel kar dobro, pri drugem poizkusu jo je pa »Blisk« vrgel s sebe, in Cal je bil takrat rekel, da tretjega več ne dovoli. To je — lej veljalo, manj iz strahu, da se ne bi Georgiji kaj zgodilo, kakor zato, ker ga je osrečevalo dobrikanje, s katerim je izkušala omajati njegovo prepoved. Vrhu tega je bila »Bliskova« vrednost v očeh tovarišev mahoma silno zrasla: čeprav ni hotel pred Georgijnim prihodom živ krst nič slišati o tem konju, so mu delali zdaj na vso moč zapeljive ponudbe zanj.

Ko se je Cal približal lesi, je v svoje veliko začudenje videl, da Georgija zadenski sedi na vrhnjem tramu. Bila je v jahalni obleki — očitno je že prežala nanj.

»O, to je krasno, da me misliš vzeti s seboj,« mu je zaklicala, »kajti, »Bliska« si je ujel seveda zame?«

»Ne — kako ti pride na misel?«

»Mar ne boš jahal v Tontski kanjon?«

»Pač.«

»Nu torej — tvoj oče pravi, da lahko grem s teboj.«

